Mindeord Bent Jørgensen

Med professor Bent Jørgensens død den 19. november har vi mistet en god kollega og ven og det statistiske samfund en meget stor kapacitet.

Om Bent
Bent Jørgensen blev født 15. april 1954. Som en efternøler, i en børneflok på fire havde han sin opvækst på en gård i Askeby på Nordfyn. Han havde umættelig interesse for alt, inklusive landbruget, og det lå ligefor at han skulle overtage gården efter sin far. Det var først midt i gymnasiet, hvor han stiftede bekendtskab med naturvidenskab og særligt matematikken, at han ændrede planer. På Århus Universitet læste han først datalogi i et år, inden han skiftede til matematik og senere valgte sig ind på statistikken, hvor han fandt sin rette hylde.

I 1980 kom Bent første gang til Odense Universitet, først som adjunkt, og senere, fra 1984, som lektor. Han påbegyndte i samme periode sin internationale akademiske karriere med et ophold ved Imperial College i London i årene 1981-1983. Her mødte han Vera, som læste en ph.d. i antropologi, og de blev gift i 1985. I 1987 fik Bent ph.d.-graden og blev samme år ansat ved Instituto de Matemática Pura e Aplicada i Brasilien, Veras hjemland. Her fik de døtrene, Silvia og Helena. I årene 1992-1997 var han ansat ved University of British Columbia i Canada. I 1997 blev Bent dr. scient. fra Aalborg Universitet og samme år flyttede familien tilbage til Odense, hvor han fungerede som professor i matematisk statistik ved Odense Universitet, senere Syddansk Universitet, frem til sin død. Gennem hele karrieren rejste han meget og havde ophold som gæsteprofessor ved adskillige universiteter fortrinsvis i Latinamerika og i særdeleshed Brasilien, Argentina og Chile, men også i Frankrig, Portugal og de Baltiske lande. Herigennem opbyggede han et meget stort netværk af kollegaer, som også blev Bents venner.

Bent tilgik opgaven som vejleder med meget stor nidkærhed, for at fremme det bedste i de studerende og for at opnå de bedste resultater. Selvom der ikke var plads til middelmådighed i hans arbejde, mærkede man hurtigt, at han ikke kun var drevet af ambitioner for faget, men også havde meget stor omsorg for sine studerende. Han tog sig god tid i sin vejledning, og det foregik altid i en venlig og ofte humoristisk atmosfære. Han besad evnen til at kræve meget og stimulere mere. Bent henlagde gerne vejledningen til gode rammer, som f.eks. når han skulle på kurophold på et gigtsanatorium og sørgede for at få en ph.d. studerende "medindlagt". Således blev arbejdet kun minimalt afbrudt af de nødvendige behandlinger. Også som underviser var Bent uhyre afholdt, og han blev i 2007 hædret med prisen som årets underviser ved Naturvidenskab på Syddansk Universitet.

Selvom Bents eget domæne var den teoretisk statistik, ydede han også betydelige bidrag til den anvendte statistik indenfor en lang række meget forskelligartede felter: meteorologiske data, forsikringsdata, marinøkologi og tvillingedata, for at nævne nogle få. Her besad han en sjælden evne til både at besvare det anvendte spørgsmål og udnytte det til illustration af sit teoretiske arbejde. På den måde fik han det anvendte arbejde gjort til en del af sit samlede værk indenfor den teoretiske statistik og bidrog til nye anskuelser for den anvendte statistik.

Bent var en meget positiv og imødekommende person og en trofast ven. Alle fik en hjertelig modtagelse uanset stand og profession. Han var altid god for at arrangere hyggelige sammenkomster og udflugter og lagde stor vægt på, at det sociale liv skulle dyrkes ved siden

af det professionelle. Bent og Vera åbnede uforbeholdent deres hyggelige hjem for udvekslingsstuderende og fodboldspillere fra især Brasilien. Mange af disse kan uden tvivl tilskrive en god del af deres succes i Danmark, at de havde en reservefar og -mor på Sanderumvej. Bent holdt meget af at feste og konverserede ubesværet på såvel dansk og engelsk som portugisisk. Hjemmet var ofte ramme om summende glade multikulturelle møder med en god blanding af venner, kolleger og "hittebørn", hvorfra ingen gik hverken sultne eller tørstige hjem.

Trods sygdom over de senere år, vedblev Bent at arbejde med stor ihærdighed og betragtede kun sygdommen som en generende omstændighed, der midlertidigt sænkede hans arbejde.

Om Bents forskning

Bent var rundet af den stærkt matematisk funderede statistiske traditionen på Afdeling for Teoretisk Statistik på Århus Universitet. Afdelingen var ledet af Ole Barndorff-Nielsen, som senere blev Bents specialevejleder og retningsgivende for resten af Bents virke. Han fik sin uddannelse i en tid, hvor papir og blyant var de primære værktøjer og i en tradition, hvor matematisk stringens gik forud for intuitiv forståelse. Efter at hans speciale om den inverse Gauss fordeling blev udgivet på Springer Verlag var hans bane lagt. I det som i dag kan betragtes om en forberedelse til hans hovedværk, udgav han i 1993 *The Theory of General Linear Models* på Chapman & Hall. Selvom han bevægede sig indenfor mange felter og holdt sig opdateret med udviklingen i andre grene af statistik, er det karakteristisk for hans arbejde, at han fastholdt et fokus på sit eget interessefelt og stræbte efter en stadig mere generel teori med udgangspunkt i dispersionsmodeller. Der går således en rød tråd gennem hans arbejde fra specialet, hvor interessen for de hyperbolske fordelinger blev lagt over udviklingen af teorien for dispersionsmodeller i hans tredje bog, *The Theory of Dispersion Models* (Chapman & Hall, 1997) og frem til de senere års arbejde med at forene tilsyneladende forskellige felter under en synsvinkel af dispersionsmodeller. Disse omfattede bl.a. spatial statistik, tidsrækker, estimationsfunktioner, ekstreme fordelinger, missing data, korrelerede data, multivariate fordelinger og fraktal statistik.

Klassen af Tweedie fordelinger er uløseligt forbundet med Bents navn og hans arbejde med disse indrammer essensen af hans videnskabelige bestræbelse. Tweedie fordelinger er først nævnt af M.C.K. Tweedie i 1981, som en generalisering af visse velkendte fordelinger fra den eksponentielle familie (Gaussisk, Poisson, gamma, invers Gauss m.fl.). Bent opsamlede teorien, gav den en udførlig og stringent beskrivelse, navngav den, satte den ind i en endnu mere generel ramme af dispersionsmodeller og viste dens styrke i lang række både teoretiske og anvendte artikler.

Der er således en imponerende konsistens i det samlede værk, og hans ideer og bidrag til den teoretisk statistik vil blive stående og sætte præg på forskningen mange år fremover.

Bent vil blive husket og savnet blandt kollegaer, venner og familie.

Æret være Bents minde.

René Holst
Lektor
Institut for Regional Sundhedsforskning

Syddansk Universitet

René dePont Christensen
Statistiker
Institut for Sundhedstjenesteforskning
Syddansk Universitet

Hans Christian Petersen
Lektor
Institut for Matematik og Datalogi
Syddansk Universitet